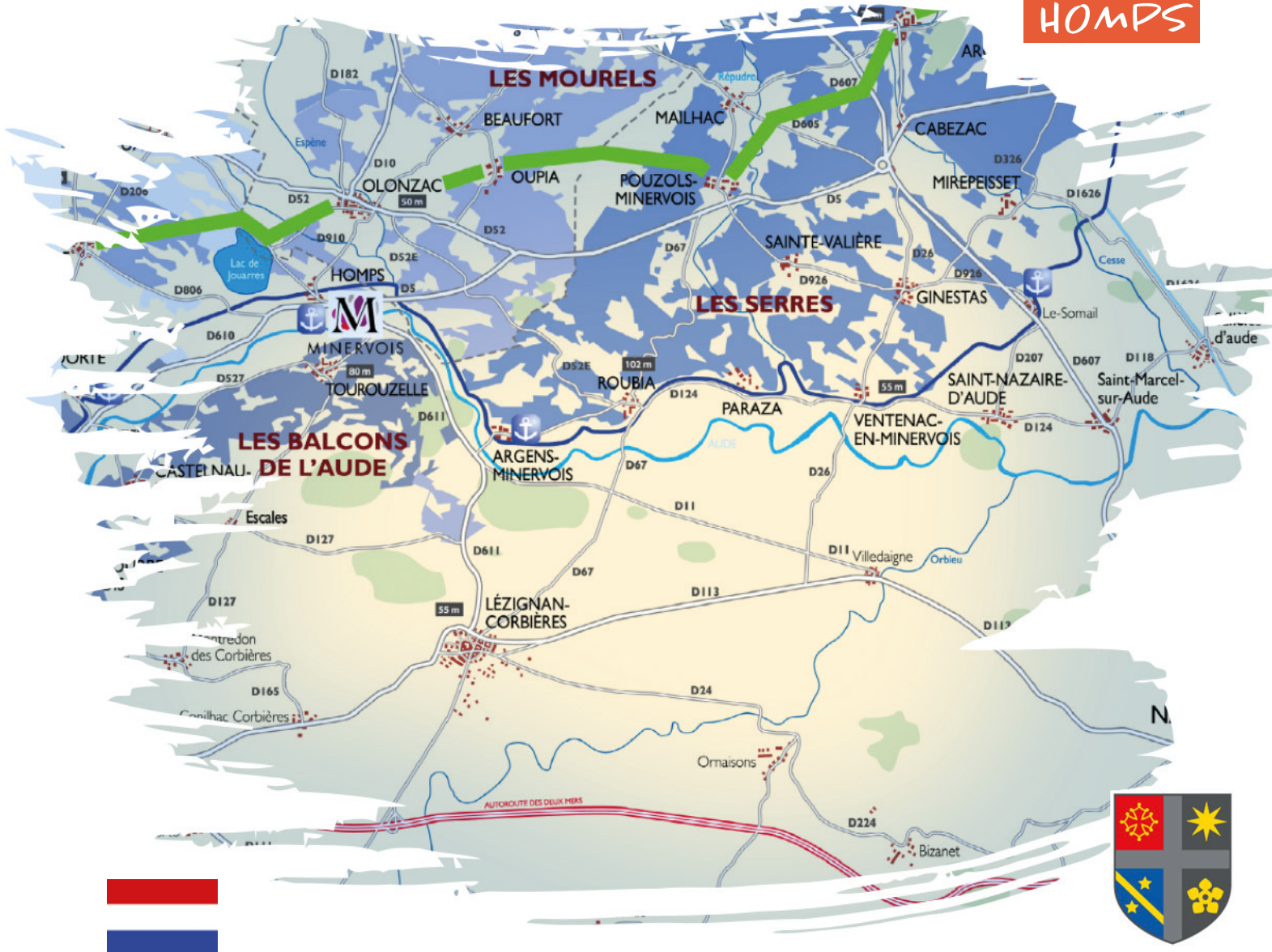

DE CAMIN ROMIEU

De camin romieu is de Occitaanse benaming voor de Romeinse wegen, in de zin van “zij die richting Rome trekken”.

In 313 na Christus sprak keizer Constantijn vrijheid van godsdienst uit in het Edict van Milaan. Twintig jaar later reisden de gelovigen van Aquitanië naar Rome, de stad van het christendom; dit is het eerste bekende verslag van een pelgrimstocht. Bij uitbreiding werd de term romieu een verzamelnaam voor pelgrims.

In het departement Aude bevindt zich een deel van deze camin romieu maar ook van de pelgrimsroute naar Santiago de Compostella (camin sancti Jacobi).

Al vanaf de oudheid was dit een handelsroute, voornamelijk wat betreft metalen. Ze verschaftte nota bene toegang tot de grote havens van Béziers, Agde en Narbonne alsook tot verbindingen met de Atlantische Oceaan en de Britse handelsposten.

Chapelle Saint-Symphorien d'Agel, Aude(II)

Source : Dossier de presse Camins 2019

1. De Romeinse wegen

Paul-Marie Duval - *Publications de l'École Française de Rome Jaargang 1989 116 pp. 739-756*

Functies en gebruik van de Gallo-Romeinse weg

De aanleg van de wegen heeft tot een duidelijke variatie in het landschap geleid. De officiële maximale breedte in de steden was 13 m; 5 tot 8 meter waren gebruikelijk op het platteland; 6 meter was blijkbaar een normale doorsnee breedte. Stoepen en trottoirs waren voorbehouden aan steden en hun omgeving. Er werd een onderscheid gemaakt tussen:

- **De via**, aangelegd voor twee strijdswagens die naast elkaar konden rijden,
- **Yactus**, voor enkel verkeer,
- **De iter**, gemaakt voor de voetganger, de ruiter of de draagstoel.

Dit waren dus de drie officieel erkende breedtes in het Keizerlijk wegennetwerk. Er waren zelfs wegen met dubbele en driedubbele rijstroken gescheiden door een verhoging in het midden.

De verscheidenheid aan Gallische voertuigen werd alleen geëvenaard door hun opmerkelijke kwaliteit. De Kelten bewoonden vlakten en wouden en hun nomadische afkomst had van hen superieure wagenmakers en carrosseriebouwers gemaakt. In zoverre dat de Italianen zich op nagenoeg al hun voertuigen baseerden, tot het ontlenen van de namen toe.

De Franse naam “char” (met alle afleidingen: charrue, charron, chariot, enz.) komt van het Gallische car-rus, niet van het Latijnse currus; die van “charpente” van het Gallische carpen-tum, een vierwiels wagen met een “frame”: een soort proto-caravan.

Het jargonwoord “bagnole” is afgeleid van het woordje “benne” of “banne”, in het Gallisch “benna”, een soort tweewieler kuipwagen. Petorri-tum, een vierwieler, heeft ook een Keltische origine.

De Via Aquitania is de meest gestructureerde weg; de Via Tolosana, later de Chemin d'Arles of camin romieu genoemd, is ook een Romeinse weg.

2. De grote Europese en Franse pelgrimstochten

Op de weg naar Rome lagen Arles en Saint-Gilles, sinds de vroege Middeleeuwen belangrijke bedevaartsoorden, net zoals Saint-Guilhem-le-Désert en Toulouse dat waren.

De “Codex Calixtinus”, geschreven door Aimery Picaud rond 1140 en aanzien als de eerste pelgrimsgids, beschrijft geen strikte reisroute maar beveelt wel het bezoek van heilige plaatsen aan.

Na Arles en Saint-Guilhem-le-Désert wordt er verzocht verder door te reizen naar Saint-Thibéry en Toulouse: het is duidelijk dat, om deze laatste twee bestemmingen te bereiken, een doortocht door de Minervois aan de orde van de dag was. Bij aankomst in Toulouse kon de pelgrim rekenen op genade en aflaten, ook diegenen die de pelgrimstocht niet tot een goed einde konden brengen.

3. Het tracé van de camin romieu in de Aude

In zijn werk ‘Les vieilles routes du Pays Audois’, beschrijft E. Griff de chemin romieu of pelgrimsroute naar Santiago de Compostella als volgt :

De chemin romieu of pelgrimsroute :

“Ten noorden van de Romeinse weg (de Via Aquitania) was er een andere, waarschijnlijk zeer oude weg, die rechtstreeks van Béziers naar Castelnaudary liep zonder Narbonne en Carcassonne te doorkruisen.”

In Het tracé van de chemin romieu lezen we: “De moderne weg van Béziers naar Carcassonne volgt het tracé van de Romeinse weg van Béziers naar Homps. Zo liep de oude weg, voordat hij bij de brug van Cabezac Bize bereikte, iets zuidelijker dan de huidige weg: in het kadaster staat hij nog steeds te boek als chemin romieu.”

Capitelle de Félines-Minervois, Aude(II)

Source : Dossier de presse Camins 2019

4. Het tracé van de camin romieu in de Minervois

Capestang : Het Sint-Jacobshospitaal (Hôpital Saint-Jacques) is het gebouw dat het best de tegenspoed van die periode symboliseert. Het staat vast dat het hospitaal er al langer was en dat vanaf het midden van de 12de eeuw dergelijke instellingen meer en meer aanwezig waren in de streek rond Béziers om de armen op te vangen en bij te staan. Het was zeker bekend bij de pelgrims op weg naar Santiago de Compostella en speelde een belangrijke rol in de 18de eeuw. De malaria waarvan het bedorven vijverwater de oorzaak was zorgde voor een immense troosteloosheid en het sterftecijfer was werkelijk ontstellend.

De camin romieu doet zijn ‘herintrede’ in de Aude nabij de Commanderie van Preissan, in de omgeving van Ouveillan, en bereikt Argeliers bij het gehucht Saint-Jaume (Saint-Jacques), “vlakbij de camin romieu”.

Hij loopt verder voorbij het hospitaal van Cabezac (1327) en een portie van de weg, op het grondgebied van Bize-Minervois, is kadastraal aangeduid als ‘chemin romain’ (‘romain’ is een vervorming van het Occitaanse romieu).

E. Griffe schrijft over het hospitaal van Cabezac: “... in een bul van paus Johannes XXII gedateerd 5 december 1327 lezen we dat er in Cabezac een hospitaal was dat was toevertrouwd aan de reguliere kanunniken van de kloostergemeenschap van Saint-Ruf van Valence: hospitale de cabessaco ordinis sancti augustini, Narbonen. Diocesis consuetum per canonicos Sancti Rufi gubernari Valentinen, dispositionem pertinens”. Het belang van deze tekst ligt hem daarin, dat hij het bestaan bevestigt van een van de ziekenhuizen die aan de rand van onze Romeinse weg waren opgericht en waar pelgrims naar Santiago de Compostella terecht konden.

Ietsje verderop ligt het dorp Pouzols-Minervois waar drie Romeinse bruggen over een gelijknamige kadastrale weg terug te vinden zijn; het kerkhof en de kerk van Saint-Etienne, verwoest door de Zwarte Prins in 1355, en het ziekenhuis van La Caritat, opgericht, net als in Capestang en Homps, door de Orde van Sint-Jan van Jeruzalem (1142); het toluhuis van Le Coq d’Or, gelegen aan de camin romieu, eigendom van de Heer van Lathenay (1528), waar de ‘leude’ werd geïnd, een tol geheven tussen de abdijen (kadastrale plannen en ‘compoix’ [regionale belasting] uit de 15de en 16de eeuw met betrekking tot de camin romieu).

De weg bereikt Homps: de Commanderie en de Sint-Michaël hospitaal-kerk die door de Orde van Sint-Jan van Jeruzalem gebouwd is.

Azille was een ontmoetingsplaats voor pelgrims op weg naar Compostella en de zetel van een Sint-Jacobsbroederschap die tot in de 18e eeuw actief was: de Sint-Jacobskapel (twee beelden van de heilige, pelgrimsregister en ceremoniële bourdonklokken); er is tevens een Sint-Jacobskruis aanwezig en buiten treffen we een beeltenis van de heilige aan.

In Rieux-Minervois vinden we ook weer een aantal Sint-Jacobskruisen terug, en in de zevenhoekige kerk een kerkschat met buste van Sint-Jacob.

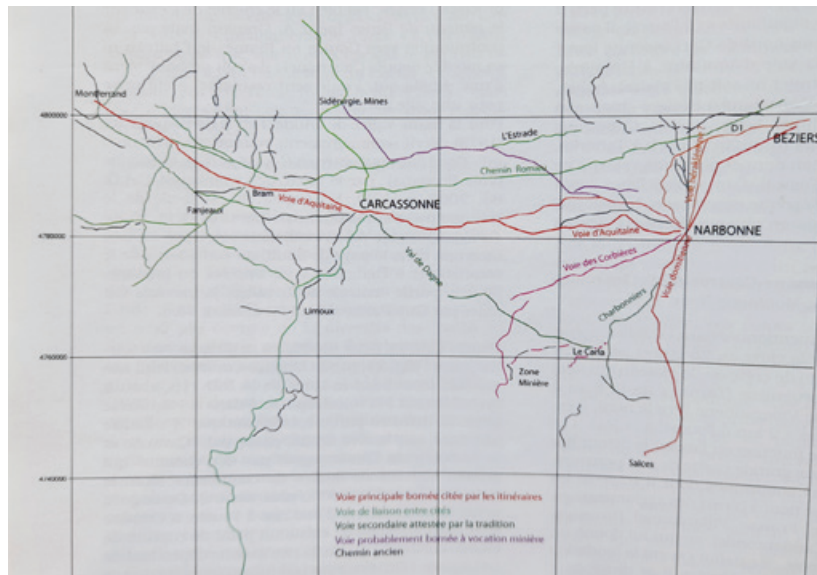
In een kapel in de Saint-Sauveurkerk van Peyriac-Minervois, vroeger voorbehouden aan de pelgrims op doortocht, vinden we een standbeeld terug dat gewijd is aan de heilige Jacob en een altaar, versierd met drie Jacobsschelpen die intussen als Historisch Monument geklasseerd zijn. Interessant is ook het feit dat Peyriac-Minervois ooit de zetel van een Sint-Jacobsbroederschap huisvestte en verbonden was met Douzens wat betreft de hospitaalfuncties.

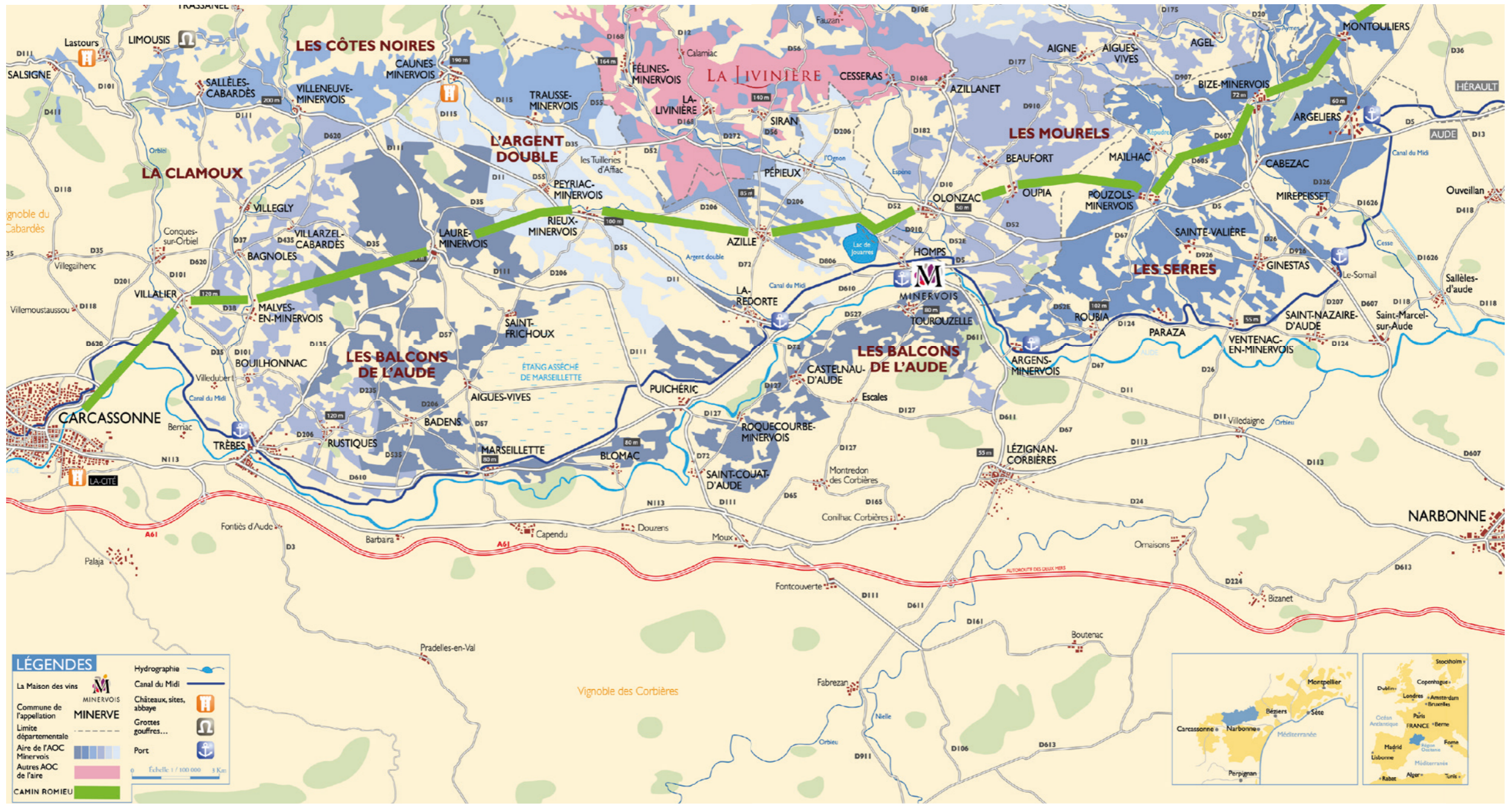
In Laure-Minervois vinden we een sectie weg terug, opgenomen in het kadaster als chemin des romieux op het domein van het Château Saint-Jacques d’Albas; eveneens aanwezigheid van een kapel.

Source : Archives départementales

Source : Dossier de presse Camins 2019

De camin romieu loopt vervolgens verder door de dorpen Saint-Frichoux, Malves-en-Minervois, Villalier en Villedubert.

Bron : Association CAMINS – 4 rue des Ecoles – 11 120 SAINTE-VALIERE

Voor meer informatie over de werkzaamheden en activiteiten van de vereniging kunt u contact opnemen met Bernard CAUQUIL : +33 6 33 49 07 73 of caminsminervois@orange.fr

Mairie de Homps
1, rue de la République
11200, Homps
Tél. : 04 68 91 22 07
www.mairiehomps.fr

Projet cofinancé par le Fonds Européen Agricole pour le Développement Rural
L'Europe investit dans les zones rurales